

Ақмола облысы Есіл ауданының коммуналдық қалдықтарды басқарудың 2024-2029 жылдарға арналған бағдарламасын бекіту туралы

Ақмола облысы Есіл аудандық мәслихатының 2024 жылғы 7 ақпандағы № 8С-16/3 шешімі

Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексінің 365-бабы 3-тармағының 1)-тармақшасына сәйкес, Есіл аудандық мәслихаты ШЕШІМ ҚАБЫЛДАДЫ:

1. Ақмола облысы Есіл ауданының коммуналдық қалдықтарды басқарудың 2024-2029 жылдарға арналған бағдарламасы, осы шешімнің қосымшасына сәйкес бекітілсін.

2. Осы шешім алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Есіл аудандық мәслихатының төрайымы

А.Әділбаева

"КЕЛІСІЛДІ"

Есіл ауданының әкімі

С.Балжанов

7 ақпан 2024 жыл

Есіл аудандық мәслихатының
2024 жылғы 7 ақпандағы
№ 8С-16/3 шешіміне
қосымша

Мазмұны

КІРІСПЕ

1. КОММУНАЛДЫҚ ҚАЛДЫҚТАРДЫ БАСҚАРУДЫҢ АҒЫМДАҒЫ ЖАҒДАЙЫН ТАЛДАУ

1.1. Қалдықтарды басқарудың ағымдағы жағдайын бағалау

1.2. Соңғы үш жылдағы динамикадағы коммуналдық қалдықтарды басқаруды талдау

1.3. Қалдықтарды басқару жөніндегі іс-шараларды талдау

1.4. Соңғы үш жылдағы динамикаға бөлінген қаражаттың сипаттамасы мен талдауы

2. БАҒДАРЛАМАНЫҢ МАҚСАТТАРЫ, МІНДЕТТЕРІ ЖӘНЕ НЫСАНАЛЫ КӨРСЕТКІШТЕРІ

2.1. Бағдарламаның мақсаттары мен міндеттері

2.2. Қойылған мақсаттар мен міндеттерге қол жеткізу жолдары

2.3. Бағдарламаның нысаналы көрсеткіштері

3. ҚОЙЫЛҒАН МАҚСАТТАР МЕН МІНДЕТТЕРГЕ ҚОЛ ЖЕТКІЗУДІҢ НЕГІЗГІ БАҒЫТТАРЫ, ЖОЛДАРЫ

4. ҚАЖЕТТІ РЕСУРСТАР

5. БАҒДАРЛАМАНЫ ІСКЕ АСЫРУ ЖӨНІНДЕГІ ІС-ШАРАЛАР ЖОСПАРЫ

КІРІСПЕ

Есіл ауданы - Ақмола облысының әкімшілік бірлігі. Аудан орталығының атауы - Есіл қаласы, облыс орталығына дейінгі қашықтық – 350 км., Астанаға дейінгі қашықтық - 420 км.

Барлығы 15 әкімшілік-аумақтық бірлік, оның ішінде: Аудандық маңызы бар қалалар – 1, ауылдар – 4, кенттер – 1, ауылдық округтер – 9.

2023 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша халық саны 20834 адам.

Есіл ауданы Ақмола облысының оңтүстік-батыс бөлігінде орналасқан. Шығысында Жақсы ауданымен, оңтүстігінде Жарқайын ауданымен, батысында Қостанай облысының Қарасу ауданымен шектеседі.

Жер бедері Солтүстік Қазақстанға тән жазық болып табылады (биіктіктің ең аз ауытқуы).

Климаты күрт континенталды. Қыс ұзақ, суық және аз қарлы, қатты желдер мен борандар, тәулік ішінде температураның күрт өзгеруі (орташа температура -15°C-тан - 20°C-қа дейін). Жауын-шашынның жылдық орташа мөлшері: 200–280 мм., тауларда 400 мм - ге дейін. желдің жылдық орташа жылдамдығы 5,3 м/сек. Қысқы жауын-шашынның көп бөлігі қаңтар–ақпан айларында түседі.

Жылы кезең сәуірдің ортасынан қыркүйектің ортасына дейін созылады. Аязсыз кезеңнің ұзақтығы жылына 110-120 күн. Аяз қыркүйектің екінші жартысында басталады. Қар жамылғысы қараша айының соңында пайда болады.

Өсімдік жамылғысы. Есіл ауданының аумағында топырақ жамылғысында оңтүстік азгумусты қара топырақтар және сазды, көбінесе тұзды батпақтар, әр түрлі шөпті-қызыл шөпті өсімдіктер, оңтүстік бөлігінде жартылай шөлді жусанды - қауырсынды дала, өзендердің жайылмаларында - шалғынды өсімдіктер басым. Солтүстік бөлігінде көктерек-қайың қабығы өседі.

Гидрография. Аудан аумағы арқылы Есіл (Есіл), Қызыл-су, Қаракөл, Жаныспай өзендері ағып өтеді.

Экономика. Жеке меншікке негізделген кәсіпорындарға, ауыл шаруашылығы өнімдерін өндірушілерге де, оны өңдеушілерге де бағытталған ауыл шаруашылығы салаларымен ұсынылған.

Коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі іс-шаралардың сипаттамасы:

Коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесіне тұтынушылар (жеке және заңды тұлғалар), коммуналдық қалдықтарды жинау, әкету, қайта өңдеу, кәдеге жарату және жою қызметтерін ұсынатын ұйымдар, жергілікті атқарушы органдар және басқа да уәкілетті органдар кіреді.

"Ластаушы төлейді" қағидаты бойынша коммуналдық қалдықтарды басқаруға байланысты барлық шығындарды коммуналдық қалдықтардың пайда болу

көздері-тұтынушылар өтеуге міндетті. Бұдан шығатыны, коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесін модернизациялау мен дамытудың жалғыз көзі тұтынушылардың көрсетілген қызметтер үшін төлейтін қаражаты болып табылады.

Елді мекен аумағынан коммуналдық қалдықтарды жинаудың, әкетудің, қайта өңдеудің және жоюдың тұтынылған қызметтерін өлшеуге мүмкіндік беретін есепке алу аспаптарының болмауы коммуналдық қалдықтардың пайда болуының барлық объектілерінен (халық, әлеуметтік мақсаттағы объектілер және т.б.) коммуналдық қалдықтардың жинақталу нормаларының болуын талап етеді.

Қалдықтарды басқару бағдарламасы Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексінің, Қазақстан Республикасының экологиялық қауіпсіздік тұжырымдамасының талаптарына сәйкес қалыптастырылған. Бағдарлама иерархия қағидатына сәйкес әзірленеді және үшінші тұлғалардан түзілетін және (немесе) алынатын қалдықтардың көлемі мен құрамы, оларды жинақтау, жинау, тасымалдау, залалсыздандыру, қалпына келтіру және жою тәсілдері туралы мәліметтерді, сондай-ақ қалдықтардың түзілуін қысқарту, оларды қайта пайдалану, қайта өңдеу және кәдеге жарату үлесін ұлғайту жөніндегі ұсынылатын шаралардың сипаттамасын қамтуға тиіс.

Осы қалдықтарды басқару бағдарламасы талаптарға сәйкес әзірленген:

- Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 2 қаңтардағы №400-VI ҚРЗ Экологиялық кодексінің 365-бабы 3-тармағының 1-тармақшасы;

- Қазақстан Республикасы экология, геология және табиғи ресурстар министрінің 2023 жылғы 18 мамырдағы № 154-п бұйрығымен бекітілген коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі бағдарламаны әзірлеу жөніндегі жергілікті атқарушы органдарға әдістемелік ұсынымдар;

- "Қалдықтар жіктеуішін бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің міндетін атқарушы 2021 жылғы 6 тамыздағы № 314 бұйрығы;

- "Қалдықтарды жинақтау лимиттерін және қалдықтарды көму лимиттерін есептеу әдістемесін бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің 2021 жылғы 22 маусымдағы № 206 бұйрығы.

Осы қалдықтарды басқару бағдарламасы 2024-2029 жылдарға әзірленеді және түзілетін қалдықтардың көлемі мен құрамы, оларды жинақтау, жинау, тасымалдау, залалсыздандыру, қалпына келтіру және жою тәсілдері туралы мәліметтерді, сондай-ақ қалдықтардың түзілуін қысқарту, оларды қайта пайдалану, қайта өңдеу және кәдеге жарату үлесін ұлғайту жөніндегі ұсынылатын шаралардың сипаттамасын қамтиды.

Бағдарламаның негізгі мақсаты жинақталған және түзілетін қалдықтардың, сондай-ақ айналым процесіндегі қалдықтардың көлемін және (немесе) қауіпті қасиеттерінің деңгейін біртіндеп қысқартуға бағытталған белгіленген көрсеткіштерге қол жеткізу болып табылады.

1. КОММУНАЛДЫҚ ҚАЛДЫҚТАРДЫ БАСҚАРУДЫҢ АҒЫМДАҒЫ ЖАҒДАЙЫН ТАЛДАУ

1.1. Қалдықтарды басқарудың ағымдағы жағдайын бағалау

Қоршаған ортаны сақтау адам өмірінің негізгі талаптарына кіреді. Қалдықтарды қайта өңдеу және кәдеге жарату, полигондарға әкету көлемін қысқарту, жерлеулердің теріс әсерін азайту, сондай-ақ жаңа әдістер мен технологияларды зерделеу және қолдану тіршілік әрекетінің көрсеткіштерін үнемі жақсарту мақсатында қоршаған ортаны қорғау саласындағы қауіпсіздікті қамтамасыз етеді. Қазіргі жағдай көрсеткендей, жерлеу үлесі-96%, энергетикалық кәдеге жарату және қайталама шикізат -2% құрайды. Бағдарламаны іске асыру энергетикалық кәдеге жарату, қайта пайдалану, органикалық қалдықтарды қайта өңдеу үлесін 20-22% - ға дейін ұлғайтуды және көму пайызын 30-40% - ға дейін төмендетуді көздейді.

Қалдықтардың морфологиялық құрамы қалдықтарды сақтау орнынан анықталды:

- PET(E), PEHD, LDPE, PP, PS, O(ther) пластик типті;
- электрондық қалдықтар;
- шыны ыдыстар;
- тоқылған материалдардың қалдықтары;
- терілер;
- құрылыс қалдықтары;
- тезектер;
- құс нәжісі;
- күл.

Жергілікті тұрғындар күнделікті өмірде келесі қалдықтарды пайдаланады:

- PET(E) пластик типті;
- шыны ыдыстар;
- қағаз;
- ағаш;
- күл;
- құс нәжісі;
- сабан төсек қалдықтары;
- тезектер.

Түзілетін қалдықтардың көлемін қысқарту бойынша қабылданып жатқан шаралар, қалдықтарды жинақтау және сақтау, оларды жинау және тасымалдау кезінде экологиялық қауіпсіздік қағидаларын сақтау, қалдықтардың қауіпті қасиеттері мен көлемін сұрыптау, қайта пайдалану, қайта өңдеу және азайту жөніндегі шаралар, оларды қоршаған орта үшін қауіпсіз көму адамдарға және қоршаған ортаға теріс әсерді едәуір төмендетуге ықпал етеді.

Қалдықтарды басқарудың 2024-2029 жылдарға арналған бағдарламасында жинақталған және түзілетін қалдықтардың көлемі мен қауіпті қасиеттерінің деңгейін біртіндеп төмендету көрсеткіштері мен шаралары көзделген.

1.2. Соңғы үш жылдағы динамикадағы коммуналдық қалдықтарды басқаруды талдау

Түзілетін қалдықтардың көлемін қысқарту бойынша қабылданып жатқан шаралар, қалдықтарды жинақтау, оларды жинау және тасымалдау кезінде экологиялық қауіпсіздік қағидаларын сақтау, қалдықтардың қауіпті қасиеттері мен көлемін сұрыптау, қайта пайдалану, қайта өңдеу және азайту жөніндегі шаралар, оларды қоршаған орта үшін қауіпсіз көму адамдарға және қоршаған ортаға теріс әсерді едәуір төмендетуге ықпал етеді.

Ауылдық округтерде коммуналдық қалдықтарды ұйымдастырылған жинау және тасымалдау жоқ. Ауыл әкімдіктері қалдықтарды жинауға арналған орындарды 31 елді мекеннің 11 анықталды. Тұрғындар қалдықтарды есепке алмай-ақ, қалдықтарды жинау үшін белгілі бір орындарға қоқысты өз бетінше шығарады. Осыған байланысты дана бұйымдар қалдықтарының көлемін анықтау мүмкін емес.

Халық даналық бұйымдар қалдықтарының түзілуін есепке алмайтындығын ескере отырып, мұндай қалдықтардың сандық және сапалық көрсеткіштері ескерілмейді. Сонымен қатар, сауалнама барысында ауылдық округтер тұрғындарының үлесіне қалдықтарды кәдеге жарату түрлері мен тәсілдері анықталды. Бұл деректер осы бағдарламаның мақсаты мен міндетін айқындау кезінде пайдаланылатын болады.

Елді мекендердің тұрғындары күл мен тезектің пайда болуының шамамен көлемін көрсетеді.

Есіл қаласы:

Сауалнамаға қатысқандар саны: 239 адам (абонент), бұл үйлер (абоненттер) санының 11,0% құрайды.

Қалдық түрі	Кәдеге жарату тәсілі, сауалнамаға қатысқандардың үлесі, %					
	Қайта пайдаланады	Қабылдау пунктіне тапсырады	Полигонға шығаруға арналған қоймалар	Өртейді	Іргелес учаскеге орналастырады	Компост немесе жем үшін пайдаланады
Пластикалық бөтелкелер	24	6	61	9	0	0
Химиядан қалған пластикалық қаптама және басқа пластик қалдықтары	0	0	82	18	0	0
Шыны бөтелкелер	12	0	88	0	0	0

Тоқыма қалдықтары	0	0	67	33	0	0
Қағаз қалдықтары	0	0	64	36	0	0
Ағаш қалдықтары	0	0	61	39	0	0
Электр құрылғыларының қалдықтары, соның ішінде батареялар мен аккумуляторлар	0	21	76	0	0	0
Сұрыптаусыз қалдықтар қоспасы (шыны, пластик, тоқыма және т. б.)	0	0	88	0	6	0
Тамақ қалдықтары	0	0	36	0	6	55
Ірі қара мал/жылқы терісі	0	18	6	3	0	0
Ұсақ малдың/шошқаның терісі	0	15	6	12	0	0
Құрылыс қалдықтары (кірпіш пен бетон сынықтары, пластикалық терезелер)	0	0	55	0	15	0
Құс нәжісі	0	0	12	0	3	15
Сабан төсек қалдықтары	0	0	15	21	0	0
Тезек	0	0	12	0	0	24
Күл	0	0	12	0	0	24

Ақсай ауылы:

Сауалнамаға қатысқандар саны: 32 адам (абонент), бұл үйлер (абоненттер) санының 11,0% құрайды.

Қалдықтардың түрі	Кәдеге жарату тәсілі, сауалнамаға қатысқандардың үлесі, %					
	Қайта пайдаланады	Қабылдау пунктіне тапсырады	Полигонға шығаруға арналған қоймалар	Өртейді	Іргелес учаскеге орналастырады	Компост немесе жем үшін пайдаланады

Пластикалық бөтелкелер	47	0	0	53	0	0
Химиядан қалған пластикалық қаптама және басқа пластик қалдықтары	0	0	3	97	0	0
Шыны бөтелкелер	44	0	88	0	0	0
Тоқыма қалдықтары	0	0	13	88	0	0
Қағаз қалдықтары	0	0	0	100	0	0
Ағаш қалдықтары	0	0	3	97	0	0
Электр құрылғыларының қалдықтары, соның ішінде батареялар мен аккумуляторлар	0	0	100	0	0	0
Сұрыптаусыз қалдықтар қоспасы (шыны, пластик, тоқыма және т. б.)	0	0	75	0	25	0
Тамақ қалдықтары	0	0	6	0	0	94
Ірі қара мал/ жылқы терісі	0	0	3	44	0	0
Ұсақ малдың/ шошқаның терісі	0	0	0	28	0	0
Құрылыс қалдықтары (кірпіш пен бетон сынықтары, пластикалық терезелер)	0	0	22	0	47	0
Құс нәжісі	0	0	0	0	41	22
Сабан төсек қалдықтары	0	0	0	16	44	0
Тезек	0	0	0	0	31	19

Күл	0	0	0	0	53	25
-----	---	---	---	---	----	----

Бұзылық ауылдық округі:

Сауалнамаға қатысқандар саны: 19 адам (абонент), бұл үйлер (абоненттер) санының 8,5% құрайды.

Қалдықтардың түрі	Кәдеге жарату тәсілі, сауалнамаға қатысқандардың үлесі, %					
	Қайта пайдаланады	Қабылдау пунктiне тапсырады	Полигонға шығаруға арналған қоймалар	Өртейдi	Іргелес учаскеге орналастырады	Компост немесе жем үшiн пайдаланады
Пластикалық бөтелкелер	58	0	0	42	0	0
Химиядан қалған пластикалық қаптама және басқа пластик қалдықтары	0	0	16	84	0	0
Шыны бөтелкелер	47	0	53	0	0	0
Тоқыма қалдықтары	0	0	5	95	0	0
Қағаз қалдықтары	0	0	0	100	0	0
Ағаш қалдықтары	0	0	5	95	0	0
Электр құрылғыларының қалдықтары, соның ішінде батареялар мен аккумуляторлар	0	0	100	0	0	0
Сұрыптаусыз қалдықтар қоспасы (шыны, пластик, тоқыма және т. б.)	0	0	84	0	16	0
Тамақ қалдықтары	0	0	0	11	5	84
Ірі қара мал/жылқы терісі	0	0	37	21	0	0
Ұсақ малдың/шошқаның терісі	0	0	37	26	0	0

Құрылыс қалдықтары (кірпіш пен бетон сынықтары, пластикалық терезелер)	0	0	53	0	47	0
Құс нәжісі	0	0	37	0	26	0
Сабан төсек қалдықтары	0	0	21	11	58	0
Тезек	0	0	26	0	37	16
Күл	0	0	32	0	26	42

Двуреченский ауылдық округі:

Сауалнамаға қатысқандар саны: 37 адам (абонент), бұл үйлер (абоненттер) санының 15,1% құрайды.

Қалдықтардың түрі	Кәдеге жарату тәсілі, сауалнамаға қатысқандардың үлесі, %					
	Қайта пайдаланады	Қабылдау пунктіне тапсырады	Полигонға шығаруға арналған қоймалар	Өртейді	Іргелес учаскеге орналастырады	Компост немесе жем үшін пайдаланады
Пластикалық бөтелкелер	68	0	0	32	0	0
Химиядан қалған пластикалық қаптама және басқа пластик қалдықтары	0	0	8	92	0	0
Шыны бөтелкелер	57	0	38	0	0	0
Тоқыма қалдықтары	0	0	0	95	0	0
Қағаз қалдықтары	0	0	0	100	0	0
Ағаш қалдықтары	0	0	3	97	0	0
Электр құрылғыларының қалдықтары, соның ішінде батареялар мен аккумуляторлар	0	0	78	0	0	0
Сұрыптаусыз қалдықтар қоспасы (шыны,	0	0	41	0		0

пластик, тоқыма және т. б.)					46	
Тамақ қалдықтары	0	0	5	0	8	81
Ірі қара мал/ жылқы терісі	0	0	0	73	0	0
Ұсақ малдың/ шошқаның терісі	0	0	0	73	0	0
Құрылыс қалдықтары (кірпіш пен бетон сынықтары, пластикалық терезелер)	0	0	46	0	35	0
Құс нәжісі	0	0	62	0	8	30
Сабан төсек қалдықтары	0	0	68	0	14	5
Тезек	0	0	65	0	3	14
Күл	0	0	62	0	3	19

Жаныспай ауылдық округі:

Сауалнамаға қатысқандар саны: 30 адам (абонент), бұл үйлер (абоненттер) санының 11,4% құрайды .

Қалдықтардың түрі	Кәдеге жарату тәсілі, сауалнамаға қатысқандардың үлесі, %					
	Қайта пайдаланады	Қабылдау пунктіне тапсырады	Полигонға шығаруға арналған қоймалар	Өртейді	Іргелес учаскеге орналастырады	Компост немесе жем үшін пайдаланады
Пластикалық бөтелкелер	0	0	7	93	0	0
Химиядан қалған пластикалық қаптама және басқа пластик қалдықтары	0	0	7	0	0	93
Шыны бөтелкелер	17	0	83	0	0	0
Тоқыма қалдықтары	0	0	13	87	0	0
Қағаз қалдықтары	0	0	10	90	0	0
Ағаш қалдықтары	0	0	0	67	0	0
Электр құрылғылары						

н ы н қалдықтары, соның ішінде батареялар м е н аккумуляторл ар	0	20	77	0	0	0
Сұрыптаусыз қалдықтар қоспасы (шыны, пластик, тоқыма және т. б.)	0	0	87	0	10	0
Т а ма қ қалдықтары	0	0	0	0	3	97
Ірі қара мал/ жылқы терісі	0	0	63	10	0	0
Ұсақ малдың/ шошқаның терісі	0	0	40	7	0	0
Құрылыс қалдықтары (кірпіш пен б е т о н сынықтары, пластикалық терезелер)	0	0	80	0	17	0
Құс нәжісі	0	0	7	0	7	87
Сабан төсек қалдықтары	0	0	7	3	90	0
Тезек	0	0	6	0	7	87
Күл	73	0	20	0	7	0

Орловка ауылы:

Сауалнамаға қатысқандар саны: 15 адам (абонент), бұл үйлер (абоненттер) санының 12,6% құрайды.

Қалдықтардың түрі	Кәдеге жарату тәсілі, сауалнамаға қатысқандардың үлесі, %					
	Қ а й т а пайдаланады	Қабылдау пунктіне тапсырады	Полигонға шығаруға арналған қоймалар	Өртейді	Іргелес учаскеге орналастырад ы	Компост немесе жем ү ш і н пайдаланады
Пластикалық бөтелкелер	47	0	14	40	0	0
Химиядан қалған пластикалық қаптама және басқа пластик қалдықтары	27	0	13	60	0	0

Ш ы н ы бөтелкелер	33	0	67	0	0	0
Тоқыма қалдықтары	0	0	20	80	0	0
Қ а ғ а з қалдықтары	0	0	0	100	0	0
А ғ а ш қалдықтары	0	0	0	100	0	0
Электр құрылғылары н ы ң қалдықтары, соның ішінде батареялар м е н аккумуляторл ар	0	0	47	53	0	0
Сұрыптаусыз қалдықтар қоспасы (шыны, пластик, тоқыма және т. б.)	0	0	67	0	33	0
Та ма қ қалдықтары	0	0	0	0	13	87
Ірі қара мал/ жылқы терісі	0	20	53	27	0	0
Ұсақ малдың/ шошқаның терісі	0	0	67	33	0	0
Құрылыс қалдықтары (кірпіш пен б е т о н сынықтары, пластикалық терезелер)	0	0	53	0	47	0
Құс нәжісі	0	0	0	0	80	13
Сабан төсек қалдықтары	0	0	13	13	73	0
Тезек	0	0	0	0	87	7
Күл	7	0	40	0	53	0

Юбилейный ауылдық округі:

Сауалнамаға қатысқандар саны: 23 адам (абонент), бұл үйлер (абоненттер) санының 10,0% құрайды.

	Кәдеге жарату тәсілі, сауалнамаға қатысқандардың үлесі, %					

Қалдықтардың түрі	Қайта пайдаланады	Қабылдау пунктiне тапсырады	Полигонға шығаруға арналған қоймалар	Өртейдi	Іргелес учаскеге орналастырады	Компост немесе жем үшiн пайдаланады
Пластикалық бөтелкелер	17	0	9	70	0	0
Химиядан қалған пластикалық қаптама және басқа пластик қалдықтары	0	0	0	100	0	0
Шыны бөтелкелер	17	0	83	0	0	0
Тоқыма қалдықтары	0	0	4	96	0	0
Қағаз қалдықтары	0	0	0	96	0	0
Ағаш қалдықтары	0	0	0	87	0	0
Электр құрылғыларының қалдықтары, соның ішінде батареялар мен аккумуляторлар	0	0	78	0	0	0
Сұрыптаусыз қалдықтар қоспасы (шыны, пластик, тоқыма және т. б.)	0	0	52	0	30	0
Тамақ қалдықтары	0	0	17	0	9	57
Ірі қара мал/жылқы терісі	0	0	9	48	0	0
Ұсақ малдың/шошқаның терісі	0	0	0	52	0	0
Құрылыс қалдықтары (кірпіш пен бетон сынықтары, пластикалық терезелер)	0	0	57	0	30	0

Күс нәжісі	0	0	26	0	48	9
Сабан төсек қалдықтары	0	0	26	9	48	0
Тезек	0	0	13	0	39	35
Күл	17	0	9	0	43	0

Свободный ауылдық округі:

Сауалнамаға қатысқандар саны: 30 адам (абонент), бұл үйлер (абоненттер) санының 10,0% құрайды.

Қалдықтардың түрі	Кәдеге жарату тәсілі, сауалнамаға қатысқандардың үлесі, %					
	Қайта пайдаланады	Қабылдау пунктіне тапсырады	Полигонға шығаруға арналған қоймалар	Өртейді	Іргелес учаскеге орналастырады	Компост немесе жем үшін пайдаланады
Пластикалық бөтелкелер	33	0	17	50	0	0
Химиядан қалған пластикалық қаптама және басқа пластик қалдықтары	0	0	20	77	0	0
Шыны бөтелкелер	7	0	90	0	0	0
Тоқыма қалдықтары	0	0	20	80	0	0
Қағаз қалдықтары	0	0	23	77	0	0
Ағаш қалдықтары	0	0	27	73	0	0
Электр құрылғыларының қалдықтары, соның ішінде батареялар мен аккумуляторлар	3	0	93	0	0	0
Сұрыптаусыз қалдықтар қоспасы (шыны, пластик, тоқыма және т. б.)	0	0	80	0	13	0
Тамақ қалдықтары	0	0	43	0	13	40

Ірі қара мал/ жылқы терісі	0	0	13	23	0	0
Ұсақ малдың/ шошқаның терісі	0	0	17	17	0	0
Құрылыс қалдықтары (кірпіш пен бетон сынықтары, пластикалық терезелер)	0	0	63	0	0	7
Құс нәжісі	0	0	13	0	7	53
Сабан төсек қалдықтары	0	0	10	30	20	0
Тезек	0	0	17	0	13	27
Күл	3	0	23	0	20	0

Красногорский ауылдық округі:

Сауалнамаға қатысқандар саны: 35 адам (абонент), бұл үйлер (абоненттер) санының 19,0% құрайды.

Қалдықтардың түрі	Кәдеге жарату тәсілі, сауалнамаға қатысқандардың үлесі, %					
	Қайта пайдаланады	Қабылдау пунктіне тапсырады	Полигонға шығаруға арналған қоймалар	Өртейді	Іргелес учаскеге орналастырады	Компост немесе жем үшін пайдаланады
Пластикалық бөтелкелер	43	0	0	57	0	0
Химиядан қалған пластикалық қаптама және басқа пластик қалдықтары	0	0	0	100	0	0
Шыны бөтелкелер	49	0	51	0	0	0
Тоқыма қалдықтары	0	0	0	100	0	0
Қағаз қалдықтары	0	0	0	100	0	0
Ағаш қалдықтары	0	0	0	100	0	0
Электр құрылғыларының қалдықтары, соның ішінде батареялар мен	3	0	94	0		0

аккумуляторлар					0	
Сұрыптаусыз қалдықтар қоспасы (шыны, пластик, тоқыма және т. б.)	0	0	40	0	60	0
Тамақ қалдықтары	0	0	9	0	14	74
Ірі қара мал/жылқы терісі	0	0	0	40	0	0
Ұсақ малдың/шошқаның терісі	0	0	0	40	0	0
Құрылыс қалдықтары (кірпіш пен бетон сынықтары, пластикалық терезелер)	0	0	20	0	57	0
Құс нәжісі	0	0	0	0	54	17
Сабан төсек қалдықтары	0	0	0	14	51	0
Тезек	0	0	0	0	34	26
Күл	31	0	0	0	69	0

Московский ауылы:

Сауалнамаға қатысқандар саны: 26 адам (абонент), бұл үйлер (абоненттер) санының 12,0% құрайды.

Қалдықтардың түрі	Кәдеге жарату тәсілі, сауалнамаға қатысқандардың үлесі, %					
	Қайта пайдаланады	Қабылдау пунктіне тапсырады	Полигонға шығаруға арналған қоймалар	Өртейді	Іргелес учаскеге орналастырады	Компост немесе жем үшін пайдаланады
Пластикалық бөтелкелер	0	0	8	92	0	0
Химиядан қалған пластикалық қаптама және басқа пластик қалдықтары	0	0	23	77	0	0
Шыны бөтелкелер	0	0	85	0	0	0
Тоқыма қалдықтары	0	0	0	100	0	0

Қағаз қалдықтары	0	0	0	100	0	0
Ағаш қалдықтары	0	0	0	100	0	0
Электр құрылғыларының қалдықтары, соның ішінде батареялар мен аккумуляторлар	0	23	54	0	0	0
Сұрыптаусыз қалдықтар қоспасы (шыны, пластик, тоқыма және т. б.)	0	0	54	0	46	0
Тамақ қалдықтары	0	0	0	0	0	100
Ірі қара мал/жылқы терісі	0	0	23	15	0	0
Ұсақ малдың/шошқаның терісі	0	0	23	23	0	0
Құрылыс қалдықтары (кірпіш пен бетон сынықтары, пластикалық терезелер)	0	0	15	0	62	0
Құс нәжісі	0	0	15	0	15	46
Сабан төсек қалдықтары	0	0	8	46	15	0
Тезек	0	0	8	15	0	46
Күл	0	0	31	0	15	0

Красивинский ауылдық округі:

Сауалнамаға қатысқандар саны: 47 адам (абонент), бұл үйлер (абоненттер) санының 8,0% құрайды.

Қалдықтардың түрі	Кәдеге жарату тәсілі, сауалнамаға қатысқандардың үлесі, %					
	Қайта пайдаланады	Қабылдау пунктіне тапсырады	Полигонға шығаруға арналған қоймалар	Өртейді	Іргелес учаскеге орналастырады	Компост немесе жем үшін пайдаланады
Пластикалық бөтелкелер	29	0	2	69	0	0

Химиядан қалған пластикалық қаптама және басқа пластик қалдықтары	0	0	2	96	0	0
Шыны бөтелкелер	85	0	15	0	0	0
Тоқыма қалдықтары	0	0	0	100	0	0
Қағаз қалдықтары	0	0	0	100	0	0
Ағаш қалдықтары	0	0	0	100	0	0
Электр құрылғыларының қалдықтары, соның ішінде батареялар мен аккумуляторлар	0	0	94	0	0	0
Сұрыптаусыз қалдықтар қоспасы (шыны, пластик, тоқыма және т. б.)	0	0	79	0	13	0
Тамақ қалдықтары	0	0	6	0	2	90
Ірі қара мал/жылқы терісі	0	0	0	88	0	0
Ұсақ малдың/шошқаның терісі	0	0	0	79	0	0
Құрылыс қалдықтары (кірпіш пен бетон сынықтары, пластикалық терезелер)	0	0	79	0	10	0
Құс нәжісі	0	0	79	0	13	6
Сабан төсек қалдықтары	0	0	73	0	13	10
Тезек	0	0	73	0	13	10
Күл	10	0	73	0	15	0

Қаракөл ауылдық округі:

Сауалнамаға қатысқандар саны: 28 адам (абонент), бұл үйлер (абоненттер) санының 16,0% құрайды.

Қалдықтардың түрі	Кәдеге жарату тәсілі, сауалнамаға қатысқандардың үлесі, %					
	Қайта пайдаланады	Қабылдау пунктіне тапсырады	Полигонға шығаруға арналған қоймалар	Өртейді	Іргелес учаскеге орналастырады	Компост немесе жем үшін пайдаланады
Пластикалық бөтелкелер	0	0	0	100	0	0
Химиядан қалған пластикалық қаптама және басқа пластик қалдықтары	0	0	0	100	0	0
Шыны бөтелкелер	100	0	0	0	0	0
Тоқыма қалдықтары	0	0	0	100	0	0
Қағаз қалдықтары	0	0	0	100	0	0
Ағаш қалдықтары	0	0	0	100	0	0
Электр құрылғыларының қалдықтары, соның ішінде батареялар мен аккумуляторлар	0	0	0	0	0	0
Сұрыптаусыз қалдықтар қоспасы (шыны, пластик, тоқыма және т. б.)	0	0	0	0	100	0
Тамақ қалдықтары	0	0	0	0	0	100
Ірі қара мал/жылқы терісі	0	4	0	96	0	0
Ұсақ малдың/шошқаның терісі	0	0	0	100	0	0
Құрылыс қалдықтары (						

кірпіш пен бетон сынықтары, пластикалық терезелер)	0	0	100	0	0	0
Құс нәжісі	0	0	0	0	0	100
Сабан төсек қалдықтары	0	0	0	100	0	0
Тезек	0	0	0	0	0	100
Күл	100	0	0	0	0	0

Интернациональный ауылдық округі:

Сауалнамаға қатысқандар саны: 45 адам (абонент), бұл үйлер (абоненттер) санының 24,4% құрайды.

Қалдықтардың түрі	Кәдеге жарату тәсілі, сауалнамаға қатысқандардың үлесі, %					
	Қайта пайдаланады	Қабылдау пунктіне тапсырады	Полигонға шығаруға арналған қоймалар	Өртейді	Іргелес учаскеге орналастырады	Компост немесе жем үшін пайдаланады
Пластикалық бөтелкелер	69	0	11	18	0	0
Химиядан қалған пластикалық қаптама және басқа пластик қалдықтары	13	0	36	51	0	0
Шыны бөтелкелер	67	0	33	0	0	0
Тоқыма қалдықтары	0	0	20	80	0	0
Қағаз қалдықтары	0	0	9	91	0	0
Ағаш қалдықтары	0	0	11	89	0	0
Электр құрылғыларының қалдықтары, соның ішінде батареялар мен аккумуляторлар	0	24	76	0	0	0
Сұрыптаусыз қалдықтар қоспасы (шыны,	0	0	73	0		0

пластик, тоқыма және т. б.)					27	
Тамақ қалдықтары	0	0	20	0	0	80
Ірі қара мал/ жылқы терісі	0	0	7	93	0	0
Ұсақ малдың/ шошқаның терісі	0	0	7	93	0	0
Құрылыс қалдықтары (кірпіш пен бетон сынықтары, пластикалық терезелер)	0	0	71	0	29	0
Құс нәжісі	0	0	49	0	2	49
Сабан төсек қалдықтары	0	0	62	31	2	0
Тезек	0	0	73	0	2	24
Күл	24	0	71	0	5	0

Зареченский ауылдық округі:

Сауалнамаға қатысқандар саны: 15 адам (абонент), бұл үйлер (абоненттер) санының 4,0% құрайды.

Қалдықтардың түрі	Кәдеге жарату тәсілі, сауалнамаға қатысқандардың үлесі, %					
	Қайта пайдаланады	Қабылдау пунктіне тапсырады	Полигонға шығаруға арналған қоймалар	Өртейді	Іргелес учаскеге орналастырады	Компост немесе жем үшін пайдаланады
Пластикалық бөтелкелер	0	0	7	93	0	0
Химиядан қалған пластикалық қаптама және басқа пластик қалдықтары	0	0	7	93	0	0
Шыны бөтелкелер	7	7	87	0	0	0
Тоқыма қалдықтары	0	0	13	87	0	0
Қағаз қалдықтары	0	0	0	100	0	0
Ағаш қалдықтары	0	0	0	100	0	0
Электр құрылғылары						

н ы ң қалдықтары, соның ішінде батареялар м е н аккумуляторл ар	0	0	100	0	0	0
Сұрыптаусыз қалдықтар қоспасы (шыны, пластик, тоқыма және т. б.)	0	0	100	0	0	0
Т а м а қ қалдықтары	0	0	87	0	0	13
Ірі қара мал/ жылқы терісі	0	0	13	80	0	0
Ұсақ малдың/ шошқаның терісі	0	0	7	93	0	0
Құрылыс қалдықтары (кірпіш пен б е т о н сынықтары, пластикалық терезелер)	0	0	100	0	0	0
Құс нәжісі	67	0	33	0	0	0
Сабан төсек қалдықтары	0	0	13	80	7	0
Тезек	0	0	60	0	0	40
Күл	47	0	47	0	0	0

Знаменка ауылы:

Сауалнамаға қатысқандар саны: 15 адам (абонент), бұл үйлер (абоненттер) санының 10,0% құрайды.

Қалдықтардың түрі	Кәдеге жарату тәсілі, сауалнамаға қатысқандардың үлесі, %					
	Қ а й т а пайдаланады	Қабылдау пунктіне тапсырады	Полигонға шығаруға арналған қоймалар	Өртейді	Іргелес учаскеге орналастырад ы	Компост немесе жем ү ш і н пайдаланады
Пластикалық бөтелкелер	7	0	13	80	0	0
Химиядан қалған пластикалық қаптама және басқа пластик қалдықтары	0	0	0	100	0	0

Ш ы н ы бөтелкелер	7	0	93	0	0	0
Тоқыма қалдықтары	0	0	0	100	0	0
Қ а ғ а з қалдықтары	0	0	13	87	0	0
А ғ а ш қалдықтары	0	0	13	87	0	0
Электр құрылғылары н ы ң қалдықтары, соның ішінде батареялар м е н аккумуляторл ар	0	0	100	0	0	0
Сұрыптаусыз қалдықтар қоспасы (шыны, пластик, тоқыма және т. б.)	0	0	100	0	0	0
Та ма қ қалдықтары	0	0	53	0	0	47
Ірі қара мал/ жылқы терісі	0	0	20	53	0	0
Ұсақ малдың/ шошқаның терісі	0	0	20	53	0	0
Құрылыс қалдықтары (кірпіш пен б е т о н сынықтары, пластикалық терезелер)	0	0	73	0	13	0
Құс нәжісі	0	0	87	0	7	0
Сабан төсек қалдықтары	0	0	60	7	20	0
Тезек	0	0	60	0	13	0
Күл	13	0	73	0	13	0

1-кестеде қалдықтардың пайда болуын есепке алу жүргізілетін аудан ұйымдарының деректері келтірілген.

1-кесте

№	Қалдықтарды ң атауы	Өлшем бірлігі	Түзілу көлемі			Қалдықтарме н жұмыс
			2020	2021	2022	

	аралас қалдықтар	тонна	1315,4	1323,1	1332,4	Полигонда жинақтау
	қағаз және картон қалдықтары	тонна	1,7	1,2	1,7	Үшінші тарап ұйымдарына берілді
	пластик қалдықтары	тонна	1,5	1,5	1,5	Үшінші тарап ұйымдарына берілді
	шыны ыдыстың қалдықтары	тонна	1,5	1	1	Үшінші тарап ұйымдарына берілді

Қалдықтарды орналастыру үшін полигондар жоқ елді мекендердің қызметін алдын ала талдау көрсеткендей, қалдықтарды басқару бағдарламасын іске асыру бойынша жоспарлар жасау қажет. Осылайша, бір-біріне салыстырмалы түрде жақын орналасқан елді мекендер полигондарды салу бойынша жұмыс жоспарларын жасау кезінде аумақтылығы бойынша бірігіп, бірыңғай полигон салу процесін жүзеге асыра алады. Осылайша, қажетті іс-шаралар мен ақшалай қаражаттарды тиімді әрі орынды іске асыратын болады, бұл өз кезегінде осы халық үшін оң әсер ететін болады.

1.3. Қалдықтарды басқару жөніндегі іс-шараларды талдау

Есіл аумағында қатты тұрмыстық қалдықтар полигондарына 11 жер учаскесі бөлінген.

Полигондар келесі елді мекендерде орналасқан: Есіл қ., Заречное а., Юбилейный а., Ковыльный а., Орловка а., Қаракөл а., Московский а., Сұрған а., Приишимка а., Раздольный а., Біртал а. Аталған полигондардың ауданы 0,7-ден 7,0 гектарға дейін.

Тек 4 полигон толық көлемде ресімделді: Есіл қаласы – "Есіл қалалық коммуналдық шаруашылық" ШЖҚ МҚК меншік иесі, Заречный ауылы – "Заречный" ЖШС меншік иесі, Ковыльный ауылы – "Алтын ДЭН" ЖШС меншік иесі, "Жасыбай ХХІ" ЖШС Сұрған ауылы.

ҚТҚ полигондарында сұрыптау желілері жоқ.

1.4. Соңғы үш жылдағы динамикаға бөлінген қаражаттың сипаттамасы мен талдауы

Жыл сайын қала, ауыл және ауылдық округ әкімі аппаратымен абаттандыру деңгейін жақсартуға, атап айтқанда, рұқсат етілмеген қоқыс үйінділерін жоюға қаражат көзделеді:

2021 жыл-6 186,9 мың теңге қарастырылған. Жалпы көлемі 2,8 мың м³ қалдықтар шығарылды.

2022 жыл-5 500,0 мың теңге. Жалпы көлемі 2,5 мың м³ қалдықтар шығарылды.

2023 жыл-5 269,8 мың теңге қарастырылған. Жалпы көлемі 2,28 мың м³ қалдықтар шығарылды.

2022 жылы облыстық бюджет қаражатынан Есіл қаласының аумағында 25 қоқыс алаңын жайластыруға, дайындауға және монтаждауға 4,9 млн. теңге бөлінді.

2023 жылы облыстық бюджет қаражатынан Есіл қаласының аумағында 50 қоқыс алаңын жайластыруға, дайындауға және монтаждауға 10,21 млн. теңге бөлінді.

2. БАҒДАРЛАМАНЫҢ МАҚСАТТАРЫ, МІНДЕТТЕРІ ЖӘНЕ НЫСАНАЛЫ КӨРСЕТКІШТЕРІ

2.1. Бағдарламаның мақсаттары мен міндеттері

Коммуналдық қалдықтарды басқару мәселелерін кешенді шешу үшін өз өңірінде коммуналдық қалдықтарды ұйымдастыруға және тиімді басқаруға қол жеткізу құралы бола отырып, жоспарлы кезеңге арналған қалдықтарды басқару бағдарламасы әзірленуде.

Бағдарламаның мақсаты қатты тұрмыстық қалдықтарды жинау және тасымалдау бойынша көрсетілетін қызметтердің сапасын жақсарту, жинау мен әкетумен қамтуды арттыру, ҚТҚ-ны бөлек жинау мен қайта өңдеу санын ұлғайту, қалдықтардың қоршаған ортаға теріс әсерін барынша азайтуға мүмкіндік беру және біздің өңірдің нысаналы көрсеткіштерін арттыру болып табылады.

Бағдарламаның негізгі міндеті-қалдықтарды қабылдауды тиімді басқару: қалдықтарды есепке алу, қалдықтардың мөлшерін жоспарлау, қалдықтардың шығарылуын бақылау, қажет болған жағдайда қайта өңдеуді пайдалану, экономикалық рентабельділікті жоспарлау және процеске қатысушылардың әлеуметтік-экономикалық өсуі мен өркендеуі үшін жағдай жасау, табиғатқа ұқыпты қарау қағидаты. Қоршаған ортаға, экономикаға және халықтың әлеуметтік әл-ауқатына теріс әсерді азайту экологиялық ресурстарды қорғау және көбейту туралы шешім қабылдау процесіне кешенді көзқарас.

2.2. Қойылған мақсаттар мен міндеттерге қол жеткізу жолдары

Коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесі күрделі және көп қырлы, бірақ ол барлық процестердің негізі болып табылады және жүйе мен тәртіпті қамтамасыз етеді.

Бағдарламаға қатысушылардың процестің оң нәтижелеріне қол жеткізуге бағытталған сапалы, тиімді іс-қимылдарды жүзеге асыруы.

Көму көлемін, сондай-ақ қалдықтардың жинақталу көлемі мен уақытын есепке алу мақсатында қалдықтардың қозғалысына сандық бақылауды жүзеге асыру мынадай шарттарды орындауға үлесі:

- ықтимал теріс әсерді азайту және халықтың шаруашылық қызметіне байланысты мүмкіндіктерді барынша арттыру;
- бағдарламаны қолдану барысында қабылданатын шешімдердің ұзақ мерзімді салдарын есепке алу;

- сындарлы диалогқа мүдделі тараптарды тарту;
- өндірісті ұйымдастырудың озық әдістерін енгізу және Бағдарламаны жүргізудің ашықтығын қамтамасыз ету.
- қалдықтарды қайта өңдеу және көму.
- дұрыс талдау жасау және жұмыс жоспарын қалыптастыру және іс-шаралар өткізу үшін жинау, сұрыптау, көму, кәдеге жарату көлемі туралы мамандандырылған кәсіпорындардан нақты мәліметтер алу.

2.3. Бағдарламаның нысаналы көрсеткіштері

Бағдарламаны іске асырудың оң әсерін бүкіл қолданылу мерзімі ішінде сақтау және ол аяқталғаннан кейін әлеуетті нығайту бағдарлама жобасының қоғамның әл ауқатына оң ықпалына қол жеткізуге мүмкіндік береді.

Меншік нысанына қарамастан контейнерлерге қызмет көрсететін контейнер алаңдары басқарылатын барлық заңды және жеке тұлғалар үшін өмірлік циклдің мынадай кезеңдерінде оларды басқару кезіндегі қауіпсіздік талаптары: жинау, жинақтау, тасымалдау, қалпына келтіру және жою үшін міндетті болып табылады.

Қауіпті медициналық қалдықтарды жою және залалсыздандыру жөніндегі жабдыққа қойылатын жалпы техникалық талаптарды белгілеу;

Құрылыс қалдықтарымен операцияларды басқару және жүзеге асыру қағидалары, қалдықтарды орналастырудың жаңа орындарын, қоқыс өңдеу зауыттарын, термиялық өңдеуді жүргізу орындарын салу көзделмейді.

3. НЕГІЗГІ БАҒЫТТАР, ҚОЙЫЛҒАН МАҚСАТТАР МЕН МІНДЕТТЕРГЕ ҚОЛ ЖЕТКІЗУ ЖОЛДАРЫ

Қалдықтарды басқару бағдарламасын іске асыру кезінде барлық заңнамалық базаны , қолданыстағы Заңдар мен нормативтік актілерді сақтау. Талдамалық, экологиялық мониторингті сақтау және жүргізу.

Жоспарлау. Қалдықтардың пайда болу көздеріндегі түзілімдер мен жинақталу лимиттеріне қол жеткізу жолына бағытталған жоспарларды жасау және енгізу.

Қалдықтарды басқару бағдарламасының негізгі компоненттері ақпараттық, экономикалық, ұйымдастырушылық және басқару әдістері болып табылады. Осылайша , жоғарыда аталған барлық процестерді пайдалану қойылған міндеттер мен мақсаттарды жүзеге асыруға мүмкіндік береді.

Қалдықтарды басқарудың 2024-2029 жылдарға арналған бағдарламасы бойынша жоспарланған іс-шараларды орындау, оның ішінде қалдықтарды бөлек жинау, сұрыптау, қайта пайдалану, қайта өңдеу, көлемдерін және қауіпті қасиеттерін азайту.

4. ҚАЖЕТТІ РЕСУРСТАР

Қалдықтарды басқару бағдарламасын іске асыруға бюджет қаражаты пайдаланылатын болады.

Қалдықтарды басқару бағдарламасын іске асыру бойынша қаржыландыру жоспары 4.1-кестеде келтірілген.

Іс-шараның атауы	Іске асыру кезеңі	Қаржыландыру көлемі, мың теңге
Еңбекақы	2024-2029жж.	Бюджетке сәйкес*
Көлік құралдарын ұстау және оларға қызмет көрсету	2024-2029жж.	Бюджетке сәйкес*
Басқа шығындар	2024-2029жж.	Бюджетке сәйкес*

* ескерту-қаржыландыру көлеміне сәйкес бюджеті тиісті жылға арналған бюджетті қалыптастыру кезінде нақтыланатын болады.

5. БАҒДАРЛАМАНЫ ІСКЕ АСЫРУ ЖӨНІНДЕГІ ІС ШАРАЛАР ЖОСПАРЫ

Іс-шаралар жоспары бағдарламаның құрамдас бөлігі болып табылады және іс-шаралар (күтілетін іс-шаралар) бойынша нәтижелер көрсеткіштерін көрсете отырып, бағдарламаны іске асыруға қажетті шығындар мен қаржыландыру көздерін, мерзімдерді, орындаушыларды, аяқталу нысанын айқындай отырып, бағдарламаның мақсаты мен міндеттеріне толық қол жеткізуге бағытталған іс-шаралар/іс-шаралар жиынтығын қамтиды.

Қалдықтарды басқару бағдарламасының мақсаты: түзілетін өндіріс және тұтыну қалдықтарының көлемін біртіндеп азайтуға, сондай-ақ түзілетін қалдықтардың қоршаған ортаға әсерін азайтуға бағытталған белгіленген көрсеткіштерге қол жеткізу.

Қалдықтарды басқарудың 2024-2029 жылдарға арналған бағдарламасын іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспары:

- нормативтік құжаттарды уактылы әзірлеу
- көлемдерді анықтау үшін мониторинг жүргізу және қайта өңделетін қалдықтар (пластмасс, шыны ыдыстар, қағаз)бойынша есеп жүргізу;
- мониторингтік деректер негізінде Есіл ауданы бойынша коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі бағдарламаны түзету;
- тұрмыстық қатты қалдықтардың жаңа полигондарын салу және қолда бар полигондарды заңдастыру;
- қолданыстағы қатты тұрмыстық қалдықтар полигондарында қатты тұрмыстық қалдықтарды сұрыптауды ұйымдастыру.
- жеке және заңды тұлғалардың экологиялық мәдениетін арттыру, сондай-ақ оларды мемлекеттік экологиялық саясатты іске асыруға ерікті негізде тарту үшін қажетті жағдайлар жасау тұрмыстағы қалдықтарды басқару кезінде экологиялық қауіпсіздікті, адамдардың, жануарлардың, өсімдіктердің және қоршаған ортаның өмірі мен денсаулығын қорғауды қамтамасыз етеді.

Аймақтың тіршілік әрекеті нәтижесінде қоршаған ортаға тигізетін әсерін азайту жолдары, мүдделі тараптармен тұрақты диалог және өзара іс-қимыл, тиісті ақпаратты ақпараттандыру және ұсыну арқылы жергілікті деңгейде саясатты іске асыру, жергілікті қауымдастықтармен өзара іс-қимыл, тыңдауға және уақтылы әрекет етуге ұмтылу бағдарламаның нәтижелеріне қол жеткізу үшін маңызды.

Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің міндетін атқарушы 2021 жылғы 2 желтоқсандағы № 482 бұйрығына сәйкес бағдарламаны іске асыру мақсатында басшылыққа алынуы қажет қалдықтарды бөлек жинауға қойылатын талаптар бекітілді.